

har svaret, at Staten maa yde Betaling efter den Pris, som er gældende paa Egnen for det Klittag, som borttages. Men da Beboerne henvendte sig til Klitfogden for at faa denne Erstatning, svarede han, at han havde ganske vist Penge til det, men det maatte være en Misforstaaelse af Regeringen, for der kunde ikke være Tale om, at Regeringen vilde yde Erstatning for det Klittag, Staten tog i de fredede Klitter. Han har saaledes ikke været tilbøjelig til at udbetale denne Erstatning, skønt de have tilbudt, at Pengene godt maatte anvendes til Dækning af deres egne Klitter. Denne Skrivelse fra Klitfoged Bang er af 9. Marts 1901, den er altsaa $2\frac{1}{2}$ Aar gammel, men hidtil have de ikke faaet nogen Erstatning. Jeg omtaler dette for at henlede Landbrugsministerens Opmærksomhed paa, om der ikke kunde være Grund til at søge Oplysning om, hvorvidt denne Klitfoged virkelig opfylder det Paalæg, som Landbrugsministeriet havde givet ham at opfylde.

Jeg har ment, at der kunde være Grund til at fremdrage dette Spørgsmaal her. Naar Staten en Gang har vedtaget en Lov, som siger, at der skal ydes Bidrag til Sandflugtens Dæmpning, saa ligger deri en Erkendelse af, at Sandflugten har hærget vort Land i en uhyre Grad, saa at store Arealer have lidt derunder. Naar man saa er gaaet over til, at Staten tager en Del af disse Klitarealer og søger at dæmpe Sandflugten paa denne Maade, saa ligger det jo nær at mene, at Byrden da maa blive mindre for de private, men da det ifølge den omtalte Praksis ikke er Tilfældet, har jeg ment, at det var nødvendigt at fremdrage Sagen her for at henstille, at der ikke lægges alt for uforholdsmæssig store Byrder paa Befolkningen. Jeg tror, at naar Staten bliver ved at gaa frem ad den Vej, som hidtil er fulgt, saa vil det Tidspunkt komme, da man fuldstændig er Herre over Sandflugten. Dette, at der anvendes betydelige Beløb til Plantning, gør, at man engang, naar Træplantningen kommer op, vil være fuldstændig fri for videre Bekostning. Saa længe man bliver ved at plante med Marehalm, kan man ikke blive fri, thi Marehalm har kun en vis Vokseperiode, saa skal den plantes paa ny; men naar Staten rykker Tag fra privat Ejendom, gaar det ud over de private, der maa afholde større Bekostninger. Men det er jo da kun rimeligt, at naar Staten har overtaget privat Ejendom, bør ogsaa den Forpligtelse, der paahviler de private, gaa over

til Staten, saa denne deltager i Vedligeholdelsen af den fredede Klit. Vil man ikke det, kunde der dog være Grund til ved denne Ekstrabevilling at gøre Byrderne saa lempelige som muligt. Jeg henleder den ærede Landbrugsministers og det eventuelle Finansudvalgs Opmærksomhed paa denne Sag.

Saa er der en anden Sag. Der blev i dette Ting for nogle Aar siden, det var i 1895—96, bevilget et Beløb paa 51,000 Kr. til en Mergelbane i Tversted. Det er ikke i min Valgkreds, men i min Nabovalgkreds. Denne Mergelbane kom til at gaa gennem en meget fattig Egn, hvis Befolkning har paataget sig at dyrke Lyngmoserne op under meget besværlige Omstændigheder. Det blev dengang fastsat, at det skulde være et rentefrit Laan og afdragsfrit i 5 Aar. De 5 Aar ere nu forløbne, og nu skulde man til at afdrage Beløbet. Nu er det mig meddelt, at Finansministeren ikke har kunnet tage imod et Andragende, der var fremkommet fra Beboerne, om at faa Udsættelse med Afdragene, da de endnu ikke saa sig i Stand til at betale denne Udgift. Og det kan jo være rigtigt nok, at Finansministeren ikke kan give Tilladelse dertil, da det er bestemt ved Lov, at der skal ydes Afdrag. Men nu fremkomme de med Andragende om at faa Laanet helt eftergivet. Det er dette Andragende, jeg her vil tillade mig at anbefale. Det ser jo maaske lidt underligt ud, at man først søger at faa et saadant Laan, dernæst søger at faa Henstand med Afdragene og saa til sidst indgiver Andragende om at faa Laanet helt eftergivet. Men jeg skal dog gøre opmærksom paa, at disse Folk, man her har hjulpet, ere udelukkende yderst fattige Folk, der ingen Ting eje. De have sat sig ned paa en Hede eller i en Mose, og saa have de arbejdet sig frem med den yderste Flid, Arbejdsomhed og Økonomi. Naar man vil rejse ud paa denne Egn og se, hvorledes disse Folk have arbejdet, beundrer man, at de virkelig have kunnet sidde og faa Føden. Det er en gold Hedestrækning, hvor der saa at sige intet er at leve af. Det, de først maatte leve af, var af at grave lidt Tørv og sælge dem for at ernære sig, men efterhaanden have de arbejdet sig frem med Spadekultur, og saa have de faaet lidt Jord at saa i, men den Kultur, som de saaledes frembringe, er overordentlig vanskelig, fordi Jordbunden er en Strimmel Sandmile, som vel egentlig oprindeligt er Flyvesand, og det næste er Tørvejord dybt nede. Saa graver man